

Gemeente Ede
College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9022
6710 HK EDE

Onderwerp: Advies met betrekking tot Beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning
Noodzakelijke Kosten Ede

Datum: 15 maart 2021

Geacht College,

Op 10 maart 2021 ontving de ASDE de Beleidsregel Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) Ede met het verzoek om hierover te adviseren. Diezelfde avond nog heeft de ASDE het stuk met enkele beleidsambtenaren besproken en tijdens dat gesprek is een aantal zaken opgehelderd.

De beleidsregel is onder grote tijdsdruk tot stand gekomen. De ASDE spreekt zijn waardering uit over het resultaat. TONK is belangrijk voor inwoners van de gemeente Ede die door een inkomensterugval in acute betalingsproblemen van hun woonlasten komen. Belangrijk is daarbij ook de in de regel opgenomen hardheidsclausule, die het mogelijk maakt om in individuele gevallen af te wijken van de beleidsregels.

De ASDE meent dat de beleidsregel op een aantal punten aanpassing behoeft. Ons advies betreft enkele aspecten die hieronder puntsgewijs worden benoemd.

Wat wordt onder noodzakelijke woonkosten verstaan.

In Artikel 3 lid 3 over de noodzakelijke woonkosten worden huur, hypotheek en kosten van elektriciteit, gas en water genoemd. Maar de kosten voor verzekeringen (opstal, inboedel-, overlijdensrisicoverzekering en aansprakelijkheidsverzekering) en belastingen zoals onroerend- zaakbelasting en waterschapsbelasting zijn direct gekoppeld aan woonlasten en zouden ons inziens ook meegenomen moeten worden in de afweging voor het verlenen van TONK. Dit geldt ook voor de aftrekbare hypotheekrente. De aftrekbare hypotheekrente over 2020 wordt pas later dit jaar na de aanslag inkomstenbelasting uitgekeerd. Daarover kan de inwoner bij aanvraag niet beschikken, terwijl er wel een financiële nood situatie is. Zie ook onder lening.

Onderscheid tussen inkomen en vermogen eigen onderneming

Het valt ons op dat het verschil tussen inkomen uit en vermogen van eigen onderneming niet duidelijk is. Als een ZZP-er betalingen voor zijn diensten ontvangt op de bedrijfsrekening, maar geen of onvoldoende stortingen doet op de privé rekening ter betaling van vaste lasten, dan kan de situatie ontstaan dat het

liquide bedrijfsvermogen (op de bedrijfsrekening) hoog is, terwijl het inkomen (de ontvangsten op de privérekening) laag is. Meer bedrijfsgegevens zijn dus nodig om te bepalen of de inwoner recht heeft op de tegemoetkoming. Dit kan aan de hand aanvullende bewijzen (conform Art. 5.2.b), zoals bankafschriften van de bedrijfsrekening en (idealiter) de bedrijfsbalans per 31-12-2020. Hetzelfde geldt ook voor andere vormen van bedrijfsvoering.

Vaststelling hoogte inkomen in referentiemaand bij incidenteel hoger inkomen

Artikel 5 lid 2a stelt dat de aanvrager de bewijzen van het netto-inkomen van het huishouden van de toetsmaand en de referentiemaand moet aanleveren. In artikel 1 staat dat onder de referentiemaand wordt verstaan "januari 2020 of een latere maand indien het inkomen van het huishouden in die maand hoger was dan in januari 2020". Het kan voorkomen dat in een latere maand het inkomen incidenteel hoger is dan in de maand(en) ervoor, bijvoorbeeld bij ondernemers. Dat zou kunnen resulteren in een lagere TONK, die de werkelijkheid echter geen recht doet. De ASDE adviseert om de relevante definities zodanig aan te passen dat de hoogte van de maandelijks TONK niet (alleen) bepaald wordt door de maand met een incidenteel hoger inkomen.

Lening

De ondersteuning is in principe een gift, maar zou volgens ons in specifieke gevallen als lening versterkt moeten kunnen worden. We denken daarbij aan die gevallen waarin op korte termijn een aanvulling op het inkomen te verwachten is. Voorbeelden: teruggaaf inkomstenbelasting vanwege hypotheekrenteaftrek (over 2020, op z'n vroegst te ontvangen in juni 2021) en inkomen vanuit eigen onderneming (bijv. uitstaande facturen die met zekerheid per een bepaalde datum uitbetaald gaan worden).

Hoogte TONK

Als maximale ondersteuning wordt in de beleidsregel € 500,00 per maand genoemd. Gezien de hoogte van woonlasten vinden wij een maximumbedrag van € 750,00 per maand als ondersteuning realistischer. We denken dat er ook situaties zijn, waarin zelfs dit hogere bedrag niet volstaat om de meest noodzakelijke kosten te kunnen betalen. De ASDE gaat ervan uit dat in dat soort gevallen de hardheidsclausule wordt gehanteerd.

Communicatie

Gezien het belang en de urgentie van de regeling, dient deze snel en breed bekend te worden gemaakt aan de inwoners, zoals bij eerdere (TOZO) regelingen is gebeurd.

Op de website van de gemeente zullen doel, criteria en wijze van aanvragen op de gebruikelijke wijze worden opgenomen. De ASDE adviseert om daarbij het volgende op te nemen:

- een link naar de beleidsregel met toelichting, met de daarin opgenomen rekenvoorbeelden die het begrip over de regeling zeer ten goede komen;
- een link naar de term 'woonkostentoeslag' deze term is op dit moment niet vindbaar op de website;

- dat deze regeling onder de Participatiewet valt met de daaronder van toepassing zijnde verplichtingen;
- dat TONK aangevraagd kan worden ook als je een TOZO ontvangt.

Algemeen

We stellen een aanpassing voor in Art. 1. Onder inkomsterugval kan het woord 'substantiële' vervallen. Dit woord is overbodig, in Art 3.1.a. wordt de terugval immers gekwantificeerd.

Bij Art 5.2.b vraagt de ASDE zich af of 'de toetsmaand' wordt bedoeld in plaats van 'de datum van de indiening'.

Samenvattend

De ASDE waardeert de intentie van de regels en ook de ruimte die wordt geboden om op onderdelen af te wijken van die regels. Daarmee wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid van individuele inwoners en creëert het de mogelijkheid om maatwerk te bieden.

Advies:

- We vinden het wenselijk en logisch dat bij de voorwaarden voor de tegemoetkoming ook de kosten voor (woongerelateerde) verzekeringen en belastingen meetellen.
- Bij de voorwaarden voor de tegemoetkoming past ons inziens geen uitzondering voor de aftrekbare hypotheekrente.
- Het is niet duidelijk wat bedoeld wordt met inkomen uit en vermogen van de onderneming van de inwoner, terwijl dit van invloed kan zijn op de financiële mogelijkheden van de inwoner. We adviseren dit nader toe te lichten.
- Wij adviseren om de definitie van de referentiemaand zodanig aan te passen dat de hoogte van de maandelijks TONK niet (alleen) bepaald wordt door de maand met een incidenteel hoger inkomen
- Wij stellen voor, de ondersteuning in bepaalde gevallen ook als lening te verstrekken.
- We adviseren om de maximale hoogte van de ondersteuning te stellen op € 750,00 per maand.
- We adviseren om de hardheidsclausule ruimhartig toe te passen, als de situatie daar om vraagt.
- We stellen ook een enkele tekstwijziging voor in de beleidsregel.
 - Art. 1 onder inkomsterugval: het woord "substantiële" laten vervallen;
 - Art. 5 2b: gaat het om de 'toetsmaand' of de datum van indiening?
- In de communicatie op de website van de gemeente Ede stellen we voor het volgende op te nemen:
 - een link met een verwijzing naar de beleidsregel;
 - een link naar de term 'woonkostentoeslag';
 - de opmerking dat deze beleidsregel onder de Participatiewet valt;
 - de opmerking dat TONK aangevraagd kan worden ook als je een TOZO ontvangt.

In afwachting van uw reactie,

met hartelijke groet,
namens de Adviesraad Sociaal Domein Ede (ASDE)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Leny Oosterbaan', with a long horizontal stroke extending from the bottom of the signature.

Leny Oosterbaan
voorzitter